

การเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โดยการใช้กิจกรรมแนะแนว
ENHANCEMENT OF ACADEMIC HOPE OF HIGH SCHOOL STUDENTS
BY USING GUIDANCE ACTIVITIES

นภาพร หริมเจริญ¹; สกล วรเจริญศรี²; นฤมล พระใหญ่³

Naphaporn Rimcharoen¹; Skol Voracharoen Sri²; Narnimon Prayai³

Corresponding author, e-mail: phaomphaom@gmail.com

Received: November 25, 2020; Revised: December 17, 2020; Accepted: April 26, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความหวังทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว และ 3) เปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสหวิทยาเขตทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 1,466 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความหวังทางการศึกษา เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 305 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างความหวังทางการศึกษา เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความหวังทางการศึกษา ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 และกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีความหวังทางการศึกษาโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว; ความหวังทางการศึกษา; นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ABSTRACT

The purposes of this research are as follows: (1) to study the academic hope of high school students; (2) to compare academic hope among students in the experimental group before and after participating in guidance activities; and (3) to compare the academic hope of the students after participating in guidance activities with the experimental and control groups. The population included 1,466 students in Grade Eleven in Wang Thong Lang Campus. The sample group was divided into two groups: Group one included 305 students obtained from Stratified Random Sampling and group two included two groups of students. Each group consisted 40 students in the experimental and control groups, obtained from two-stage random sampling. The research instruments were academic hope questionnaires with a reliability of .85 and guidance activities for enhancing academic hope. The data were analyzed by mean, standard deviation and a t-test. The research results were as follows: (1) the academic hope of students in total and in each of the components were at average level; (2) the academic hope of the experimental group after the experiment was higher than before the experiment at a significantly increased level of .01; and (3) the academic hope of the experimental group after the experiment was higher than the control group with a significantly higher level of .01. The research results were as follows: 1) The academic hope of students in total and in each of the components were at average level. 2) The academic hope of the experimental group after the experiment was higher than before the experiment at a significantly increased level of .01. 3) The academic hope of the experimental group after the experiment was higher than the control group with a significantly higher level of .01.

Keywords: Academic Hope; High School Students; Guidance Activities

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติและสังคมให้ยั่งยืนได้นั้นต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาคน เพราะคนคือผู้สร้างและผู้พัฒนาสิ่งต่าง ๆ การสร้างคนที่มีประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาอันสั้น การขัดเกลาหล่อหลอมบุคคลให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นจำเป็นต้องดำเนินการผ่านการให้ศึกษา การฝึกอบรม ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทำให้บุคคลมีศักยภาพ (Office of the Basic Education Commission, 2016, p.1) องค์การสหประชาชาติได้กำหนดว่าเยาวชน เป็นช่วงเวลาที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ หรือเป็นช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่บุคคลส่วนใหญ่ให้ความหวังว่าจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (Tassana Sooddeawkai, 2016, p.165) ช่วงวัยรุ่นจะมีกระบวนการคิดหรือพัฒนาการที่แตกต่างกัน ดังนั้นจำเป็นต้องเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดและวุฒิภาวะในการตัดสินใจให้ชัดเจน ซึ่งการเสริมสร้างดังกล่าวจะสะท้อนถึงการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายชีวิตในอนาคต (American Psychological Association, 2002, p.11) นอกจากนี้สมาคมนักให้คำปรึกษาของโรงเรียนอเมริกัน ได้ให้แนวคิดที่ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ควรเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนการศึกษา เพื่อให้วัยรุ่นเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ได้รับการพัฒนาทักษะและค่านิยมทางสังคมเชิงบวก สามารถกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสม มุ่งเน้นการตระหนักรู้ถึงการเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของประชากรโลก (Ziomek-Daigle, 2016, p.87 as cited in American School Counselor Association, 2014)

การมีเป้าหมายและความหวังเป็นสิ่งสำคัญต่อการประสบความสำเร็จทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและการวางแผนในเชิงปฏิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริง (Levi, Einav, Ziv, Raskind, & Margalit, 2014, p.367) ถือเป็นสิ่งที่กระตุ้นความคิดของบุคคลนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติ การกำหนดเป้าหมายที่ช่วยให้บรรลุคุณภาพ แห่งชีวิต ประสบความสำเร็จเป็นคนเก่งและมีคุณภาพ (Narumon Soonsawad, 2015, p.24) จากแนวคิดที่กล่าวมานี้ มีความสอดคล้องกับหนึ่งในยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2579) ระบุไว้ว่า การพัฒนาคน ควรมุ่งเน้นในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลมีคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ (Office of the Education Council, 2017, p.27) ดังนั้น วิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนของชาติที่จะเจริญงอกงามเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญ

จากการพัฒนาเยาวชนอาจพบอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านการศึกษา กล่าวคือ นักเรียนขาดความหวังทางการศึกษา นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเรียนและไม่แน่ใจในเป้าหมายด้านการเรียนของตนเอง (Urapee Kerdnaimongkol, 2014, p.2) สอดคล้องกับการศึกษาของชลพร กองคำ (Chonlaporn Kongkham, 2018, pp.68-69) ที่ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจเป้าหมายในการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน ขาดแรงจูงใจในการกำหนดเป้าหมายและแผนทางการเรียน ไม่เชื่อมั่นว่าตนสามารถดำเนินการเป้าหมายทางการเรียนให้สำเร็จได้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย และขาดความกระตือรือร้นในการศึกษา จากปัญหาด้านการศึกษา ที่กล่าวมาส่งผลให้สังคมไทยต้องเผชิญกับสภาวะการว่างงานถือเป็นวิกฤตการณ์อันยิ่งใหญ่ที่ควรได้รับการแก้ไข จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2019, p.5) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเด็นด้านการศึกษา พบว่า นักเรียนเลือกเรียนในสายการเรียนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนเลือกเรียนตามค่านิยมของสังคมและนักเรียนเลือกเรียนโดยไร้จุดหมายทางการเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับความหวังทางการศึกษา โดยสัมภาษณ์คณะครูและนักเรียนในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ประกอบด้วย ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 24 คน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการคาดการณ์ถึงเป้าหมายในอนาคต เกิดความสับสน ไม่แน่ใจในเป้าหมายด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ไม่สามารถวางแผนการศึกษาต่อหรือบอกแนวทางประกอบอาชีพที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อาชีพได้ ก่อให้เกิดการศึกษาต่อแบบไร้ทิศทางและไม่มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน

จากประเด็นปัญหาของนักเรียนที่กล่าวมานั้น ความหวังทางการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน ดังที่สไนเดอร์ (Snyder, 2002, p.249) ได้กล่าวว่า ความหวังทางการศึกษาเป็นความสามารถในการรับรู้ถึงเส้นทางที่นำไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและมีแรงจูงใจที่กระตุ้นให้เริ่มต้นเพื่อดำเนินการไปสู่เส้นทางนั้น และโลเปซ แวนเดเลอร์ และแบร์ิสวีย์ (Shane. J. Lopez, Wandeler, & Baeriswyl, 2011, p.130) ได้แสดงทรรศนะว่า ความหวังทางการศึกษาเป็นกระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับเป้าหมายด้านการเรียน พร้อมด้วยแรงจูงใจในการมุ่งสู่เป้าหมายและเส้นทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมาย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหวังทางการศึกษาในต่างประเทศ มีผู้ศึกษาไว้มากมาย แต่สำหรับแนวคิดที่ได้รับความนิยม คือ แนวคิดของสไนเดอร์ (Snyder, Cheavens, Feldman, & Woodward, 2006, p.136) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความหวังทางการศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ เป้าหมายทางการศึกษา (Goals) เส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา (Pathway Thinking) และความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา (Agency Thinking) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียน

ดังที่ลูธานส์ ยูเซฟและเอโฟลิโอ (Luthans, Youssef, & Avolio, 2007, p.3) ได้กล่าวไว้ว่านักเรียนที่มีความหวังสูงจะเกิดความมั่นใจในตนเองในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยความพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมาย อีกทั้งจากการศึกษาของสไนเดอร์ แรนต์ และซิกมอน (Snyder, Rand, & Sigmon, 2002, pp.257-276) พบว่า นักเรียนที่มีความหวังทางการศึกษาสูงมีความสามารถในการเผชิญอุปสรรคเพื่อไปสู่เป้าหมาย

การเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาสำหรับนักเรียนนั้นมีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การศึกษาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมแนะแนว ซึ่งวิธีการดังกล่าวล้วนเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามวิธีการที่ได้รับคามนิยมและถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้างหรือพัฒนาตัวแปรเชิงจิตวิทยาที่สำคัญ คือ การใช้กิจกรรมแนะแนว ซึ่งมูโรและคอตแมน (Muro, & Kottman, 1995, p.4) ได้อธิบายว่าโปรแกรมหรือกิจกรรมแนะแนวนั้นเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ สอดคล้องกับจตุพร ลิ้มมันจริง (Chatuporn Limmanching, 2554, p.103) ได้สนับสนุนมุมมองดังกล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ ดังที่เกศสุดา แสนนามวงษ์ (Kessuda Sannamwong, 2559, pp.91-98) ได้ศึกษารูปแบบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะชีวิตสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ เจลท์เนอร์และคลาร์ก (Geltner, & Clark, 2005, p.164) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา นักเรียนไว้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวให้เกิดประสิทธิภพนั้น ครูควรมีการใช้กลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ดังนั้นในการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ (Creative techniques) กลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ (Creative strategies) และเทคนิคทางจิตวิทยา (Psychological techniques) มาใช้ในการวิจัย เพื่อเพิ่มบรรยากาศในการเรียนรู้ กระตุ้นการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก ตลอดจนความสนุกสนานเพลิดเพลินในระหว่างการเรียนรู้ได้ ดังที่ สกอล วรเจริญศรี (Skol Voracharoensri, 2017, p.76) ได้กล่าวถึงเทคนิคเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนวัยรุ่น

จากประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาโดยการใช้กิจกรรมแนะแนว เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีเป้าหมายและวางแผนด้านการศึกษาผ่านการจัดกิจกรรมแนะแนว อันจะช่วยให้นักเรียนมีความหวังทางการศึกษา มีเป้าหมายด้านการศึกษาและเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการและความสามารถของตนเอง เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีศักยภาพและพลังที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

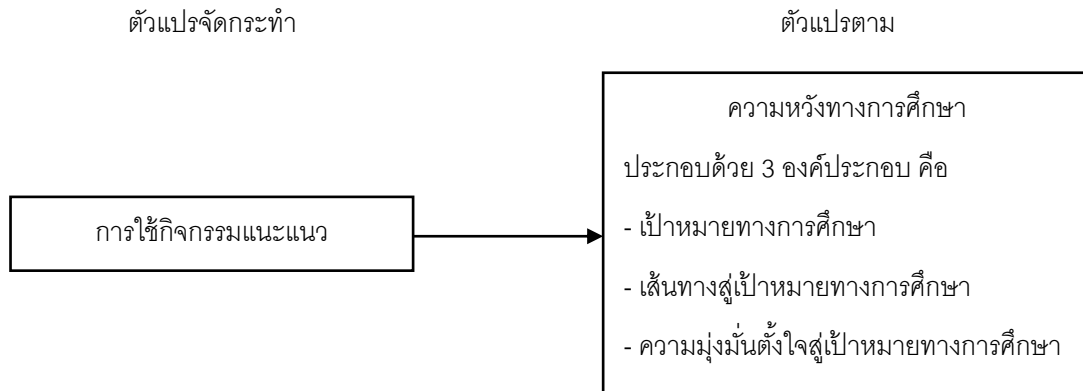
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความหวังทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
3. เพื่อเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้แนวคิดความหวังทางการศึกษาของสไนเดอร์ (Snyder et al., 2006, p.136) ประกอบด้วย เป้าหมายทางการศึกษา เส้นทางการศึกษา และความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา เป็นฐานคิดในการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ (Skol Voracharoensri, 2017, pp.138-188) กลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ (Pennapha Koolnaphadol, 2019, pp.112-154) และเทคนิคทางจิตวิทยา (Tisana Khemmani, 2008 pp.142-144) มาเป็นฐานคิดในการเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียน สามารถสร้างภาพกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้น หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 1,466 คน ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังทองกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความหวังทางการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังทองกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 305 คน ที่ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Suthiti Khattiya, 2011, p.114) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 130 คน โรงเรียนเทพศิลา จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 56 คน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา

จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 73 คน และโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 46 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 305 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเสริมสร้างความหวังทางการศึกษา คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การสุ่มโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

2.2 การสุ่มห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้ 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ห้องเรียนละ 40 คน โดยที่ตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน เนื่องจากการจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ คือ การใช้กิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย

1.1 เทคนิคเชิงสร้างสรรค์

1.2 กลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์

1.3 เทคนิคทางจิตวิทยา

2. ตัวแปรตาม คือ ความหวังทางการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 เป้าหมายทางการศึกษา

2.2 เส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา

2.3 ความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามความหวังทางการศึกษาไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 315 คน จากนั้นในครั้งที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 35 คน ได้แบบสอบถามความหวังทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 350 คน

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน จากนั้นตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

การดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ จากนั้นแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 40 คน

2. นำแบบสอบถามความหวังทางการศึกษา ก่อนการทดลอง (Pretest) ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

3. ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ และเทคนิคทางจิตวิทยา โดยดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

4. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความหวังทางการศึกษา หลังการทดลอง (Posttest) และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความหวังทางการศึกษา โดยหาคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 คัดเลือกข้อคำถามเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ตั้งแต่ 0.21-0.56 ได้ข้อคำถามจำนวน 34 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความหวังทางการศึกษาทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

2. กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษา โดยหาคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเนื้อหา และเทคนิคที่ใช้เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนา และนำกิจกรรมแนะแนวไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คะแนนความหวังทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความหวังทางการศึกษา

2. วิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวของกลุ่มทดลอง และวิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระต่อกัน (t-test for independent samples) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความหวังทางการศึกษาของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความหวังทางการศึกษาโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .97 องค์ประกอบด้านเส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 และองค์ประกอบด้านเป้าหมายทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .87 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความหวังทางการศึกษาของนักเรียน (n=305)

ความหวังทางการศึกษา	M	SD	การแปลผล
เป้าหมายทางการศึกษา	3.25	.87	ปานกลาง
เส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.29	1.14	ปานกลาง
ความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.39	.97	ปานกลาง
รวม	3.30	1.08	ปานกลาง

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test พบว่า คะแนนความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .78 จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าคะแนนความหวังทางการศึกษาของนักเรียนเป็นการแจกแจงแบบโค้งปกติ ซึ่งไม่เป็นที่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติการทดสอบค่าที่

2. การเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมการใช้กิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้น หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาในองค์ประกอบด้านเป้าหมายทางการศึกษา องค์ประกอบด้านเส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา และองค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษาสูงขึ้น หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมการใช้กิจกรรมแนะแนว

ความหวังทางการศึกษา	กลุ่มทดลอง				t	p-value
	ก่อนการทดลอง (n=40)		หลังการทดลอง (n=40)			
	M	SD	M	SD		
เป้าหมายทางการศึกษา	2.92	.75	3.88	1.36	20.52**	.00
เส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.24	.85	3.87	1.57	11.19**	.00
ความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.25	.89	3.95	1.44	11.02**	.00
ความหวังทางการศึกษาโดยรวม	3.12	.86	3.90	1.45	24.93**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาในองค์ประกอบด้านเป้าหมายทางการศึกษา องค์ประกอบด้านเส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา และองค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ

หลังการทดลอง						
ความหวังทางการศึกษา	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t	p-value
	M	SD	M	S.D.		
ด้านเป้าหมายทางการศึกษา	3.88	1.36	2.95	.85	17.09**	.00
ด้านเส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.87	1.57	3.16	.86	11.43**	.00
ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา	3.95	1.44	3.26	.87	11.49**	.00
ความหวังทางการศึกษาโดยรวม	3.90	1.45	3.11	.87	23.68**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการำใช้กิจกรรมแนะแนว สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความหวังทางการศึกษาของนักเรียน

นักเรียนมีความหวังทางการศึกษาโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสู่เป้าหมายทางการศึกษา ด้านเส้นทางสู่เป้าหมายทางการศึกษา และด้านเป้าหมายทางการศึกษา ตามลำดับ จากข้อมูลผลการวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโดยธรรมชาติของนักเรียนวัยรุ่นไทยมีความสนใจในด้านการเรียนและด้านการศึกษาเป็นไปตามที่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (Ministry of Education, 2017, p.2) จากรายงานสถิติการติดตามผลการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ปีการศึกษา 2562 (Office of Basic Education Commission, 2020, Online) พบว่า นักเรียนร้อยละ 65.85 เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และนักเรียนร้อยละ 34.15 เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและการศึกษาอื่น สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในด้านการศึกษาของนักเรียนอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับที่สไนเดอร์ (Snyder et.al, 2006, p.136) ได้แสดงทรรศนะสนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าว โดยกล่าวว่า บุคคลส่วนใหญ่จะมีการกำหนดเป้าหมายของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นจะมีการกำหนดเป้าหมายทางด้านการเรียนและการศึกษา มีความมุ่งมั่นตั้งใจ จะมีความเชื่อมั่นในความสามารถด้านการเรียนของตนเองว่าตนเองสามารถดำเนินการตามเป้าหมายทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ ดังที่วรรณิศา ปลอดโปร่ง (Vannisa Plodprong, 2018, pp.242-243) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. การเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

นักเรียนกลุ่มทดลองมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้น หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมแนะแนว เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วย

ในการป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งความคิด อารมณ์ และการปรับตัวเพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับที่การ์เทลล์ (Gartrell, 1998, pp.60-62) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูกระตุ้นนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน ให้กำลังใจ สร้างความมุ่งมั่นตั้งใจให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้กิจกรรมแนะแนวมีเทคนิคหลากหลายสามารถช่วยให้การจัดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาการศึกษา อาชีพ และการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้นำเทคนิคเชิงสร้างสรรค์มาใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเทคนิคเชิงสร้างสรรค์สามารถช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแนะแนว ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนสมาชิก เปิดเผยตนเองผ่านการแสดงความคิดและความรู้สึก รู้จักและตระหนักตัวเองที่จะกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา วางแผนเส้นทางการศึกษาของตนเอง และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำเป้าหมายนั้นให้สำเร็จ เกิดการยอมรับต่อตนเองและผู้อื่น ดังที่ สกล วรเจริญศรี (Skol Voracharoensri, 2017, pp.76-80) ได้อธิบายว่า เทคนิคเชิงสร้างสรรค์สามารถช่วยให้วัยรุ่นเกิดสัมพันธภาพเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ เกิดความรู้สึกที่ดี อีกทั้งนักเรียนมีการตระหนักตัวเองผ่านการสำรวจความคิด ความรู้สึก ประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนสมาชิก นำไปสู่การค้นพบเป้าหมายทางการศึกษา วางแผนเส้นทางการศึกษาของตนเอง และมีความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น

นอกจากเทคนิคที่กล่าวมานั้นได้นำเทคนิคทางจิตวิทยามาใช้ โดยใช้การใช้การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งการอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้แสดงทรรศนะมุมมองต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตส่วนบุคคล ทำให้แต่ละบุคคลเกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่จะทำให้เห็นเส้นทางการวางแผนการศึกษา เป้าหมายทางการศึกษา และความมุ่งมั่นตั้งใจในการดำเนินการตามเป้าหมายทางการศึกษา ดังที่กลาสแมน (Glassman, 2009, pp.106-108) ได้อธิบายสนับสนุนว่าการอภิปรายกลุ่มเป็นเทคนิคที่กระตุ้นให้วัยรุ่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกระหว่างเพื่อนสมาชิกได้อย่างอิสระ ทำให้วัยรุ่นเข้าใจตนเองและเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้วัยรุ่นสามารถวางแผนเส้นทางการศึกษา กำหนดเป้าหมายทางการเรียนของตนเอง และเกิดความมุ่งมั่นพยายามที่จะดำเนินการเป้าหมายนั้นให้ประสบความสำเร็จ หรือการใช้กรณีตัวอย่าง จะทำให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ มีภาพของความสำเร็จ ซึ่งการใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างนั้นเสมือนในทางพฤติกรรมนิยมที่ใช้ตัวแบบที่ช่วยให้นักเรียนเห็นภาพความสำเร็จของตนเอง ดังที่ทีศนา เขมมณี (Tisana Khemmani, 2008, p.142) ได้กล่าวว่า การใช้กรณีตัวอย่างเป็นการให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวที่สมมติขึ้นหรือเรื่องราวจากความเป็นจริงเพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ มีมุมมองอันหลากหลายที่นำไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ ช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความกล้าแสดงออกที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองผ่านการแสดงท่าทางและคำพูดร่วมกับเพื่อนสมาชิกส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถตนเองที่จะพยายามทำตามเป้าหมายทางการศึกษานั้นให้สำเร็จ สอดคล้องกับที่เทิร์นเนอ (Turner-Bisset, 2016, pp.103-109) ได้กล่าวสนับสนุนว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมแนะแนว ช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี จากการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เกิดการตระหนักในตนเองนำไปสู่การวางแผนชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจ ในตนเองให้นักเรียนนำพาตนไปสู่ความสำเร็จด้านการศึกษา ดังที่ผลการวิจัยของวชิรวิทย์ มาลาทอง (Wachirawit Malathong, 2015, p.1117) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสกล

วรเจริญศรี (Skol Voracharoensri, 2016, p.212) ได้ทำการพัฒนาเทคนิคเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกในการให้คำปรึกษากลุ่มวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง 8 กลุ่มที่ได้รับเทคนิคเชิงสร้างสรรค์ มีสัมพันธภาพเชิงบวกในการให้คำปรึกษากลุ่มวัยรุ่นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ

นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่ากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนสมาชิก พุดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย ปรับเปลี่ยนมุมมองความคิดและพฤติกรรมของตนเอง และเกิดแรงบันดาลใจเชิงบวกจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งช่วยกระตุ้นการคิดในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา วางแผนเส้นทางการศึกษา และมองเห็นภาพความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนกำหนดเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำเป้าหมายนั้นให้ประสบความสำเร็จ แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ ดังที่โลเปซ และคณะ (S.J. Lopez, Rose, Robinson, Marques, & Pais-Ribeiro, 2009, p.42) ได้แสดงทฤษฎีสนับสนุนว่ากิจกรรมแนะแนว ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเกิดความหวังทางการศึกษา รับรู้ถึงความมุ่งมั่นตั้งใจของตนเองและกระตุ้นให้นักเรียนกำหนดเส้นทางที่นำไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และเธียเตอร์ (Teater, 2013, pp.1-3) ได้แสดงทฤษฎีว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยนำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบรู้คิด (Cognitive Behavior Counseling) มาประยุกต์ใช้นั้น ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองสำรวจความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ มีสัมพันธภาพที่ดี เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนสมาชิก ปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา วางแผนเป้าหมายทางการเรียน นำไปสู่การเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะดำเนินการตามเป้าหมายนั้นให้สำเร็จ ดังที่ผลการวิจัยของสุซอารมย์ เพิ่มพันธุ์วรรณา (Suk-Ar-Rom Permphanworawat, 2017, p.135) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมลงกว่าการลดแนวคิดดังกล่าวของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่สนใจนำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ ควรมีการศึกษาถึงบริบทของสถานศึกษา และนักเรียน เพื่อที่จะได้ปรับเนื้อหากิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
2. จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า เทคนิคแผนชีวิต (Action Planner) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีข้อจำกัด เนื่องจากจำนวนข้อคำถามมีหลายข้อ ทำให้นักเรียนใช้เวลาในการคิดนาน ดังนั้นก่อนที่จะนำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ ควรศึกษาวัตถุประสงค์ เนื้อหากิจกรรมและเทคนิคให้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาให้กับกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อช่วยให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้น
2. ควรมีการติดตามประเมินผลความหวังทางการศึกษาของนักเรียนเพื่อศึกษาความคงทนของการมีความหวังทางการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- American Psychological Association. (2002). *Developing adolescents: A reference for professionals*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Chatuporn Limmanching. (2554). *Methods of guidance teaching: PC 422*. Bangkok: Department of Psychology Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Chonlaporn Kongkham. (2018). The Development Of Integrative Group Counseling Model For Enhancing Learning Goal Motivation Of Students. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 32(1), 66-85. (in Thai)
- Gartrell, D. (1998). *A guidance approach for the encouraging classroom*. (2th edition). New York: Delmar.
- Geltner, J. A., & Clark, M. A. (2005). Engaging Students in Classroom Guidance: Management Strategies for Middle School Counselors. *Professional School Counseling*, 9(2), 164-166.
- Kessuda Sannamwong. (2559). The Development Model of Learning and Teaching in Guidance Activity Based on Theory of Multiple Intelligences Theory for Developing Matthayomsuksa 1 Student's Life Skills. *Ratchaphruek Journal*, 14(2), 91-98. (in Thai)
- Levi, U., Einav, M., Ziv, O., Raskind, I., & Margalit, M. (2014). Academic expectations and actual achievements: the roles of hope and effort. *European Journal of Psychology of Education*, 29(3), 367-386.
- Lopez, S. J., Wandeler, C. A., & Baeriswyl, F. J. (2011). *Hope, mental health, and competency development in the workplace*: SKBF.
- Lopez, S. J., Rose, S., Robinson, C., Marques, S. C., & Pais-Ribeiro, J. (2009). Measuring and promoting hope in schoolchildren. *Handbook of Positive Psychology in the Schools*, 37-51.
- Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive Edge*. (Vol. 198). England: Oxford University Press
- Ministry of Education. (2017). *Basic Education Core Curriculum 2008 (revised version 2017)*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (in Thai)
- Muro, J., & Kottman, T. (1995). *Guidance and counseling in the elementary and middle schools*. Madison, WI: WCB Brown & Benchmark.
- Narumon Soonsawad. (2015). Setting Goals of Life and Work. *Journal of Information*, 14(2), 21-35. (in Thai)
- National Statistical Office. (2019). *The Labor Force Survey in August 2019*. Bangkok: Ministry of Digital Economy and Society. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission (2016). *Learning Management of guidance activities*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2017). *National Education Plan Issue 12 (2017 - 2036)*. Bangkok: Ministry of Education. (in Thai)

- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Educational statistics for 2020*. Retrieved from https://www.bopp-obec.info/home/?page_id=33748. (in Thai)
- Pennapha Koolnaphadol. (2019). *Adolescent Counseling*. (4th edition). ChonBuri: Get Good Creation Co., Ltd. (in Thai)
- Skol Voracharoensri. (2016). *The Development Of Creative Techniques For Enhancing Positive Relationships In Adolescent's Group Counseling*. (in Thai)
- Skol Voracharoensri. (2017). *Creative Techniques and Activities For Adolescent Group Counseling*. Bangkok: Protex. (in Thai)
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological inquiry*, 13(4), 249-275.
- Snyder, C. R., Cheavens, J. S., Feldman, D. B., & Woodward, J. T. (2006). Hope in cognitive psychotherapies: On working with client strengths. *Journal of cognitive Psychotherapy*, 20(2), 135.
- Snyder, C. R., Rand, K. L., & Sigmon, D. R. (2002). Hope theory. *Handbook of positive psychology*, 257-276.
- Suk-Ar-Rom Permphanworawat. (2017). The Effects of Using a Guidance Activities Package to Reduce the Materialism Concept of Upper Secondary Students at Triam Udom Suksa Pathumwan School in Bangkok Metropolis. *Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning*, 7(1), 124-138. (in Thai)
- Suthiti Khattiya. (2011). *Research Design and Statistical*. (2th edition). Bangkok: Chulalongkorn University Book Center.
- Tassana Sooddeawkai. (2016). *National Youth Day National Outstanding Children and Youth and Contributors to Children and Youth 2016*. Bangkok: Teppenwanis. (in Thai)
- Teater, B. (2013). *The Blackwell Companion to Social Work* (4). England: Wiley-Blackwell.
- Tisana Khemmani. (2008). *Learning style - Teaching style* Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Turner-Bisset, R. (2016). *Creative Teaching: History in the Primary Classroom*. UK: Routledge.
- Urapee Kerdnaimongkol. (2014). *A Study and Development Of Group Counseling Model For Enhancing Academic Hope Adolescent Students*. (Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Vannisa Plodprong. (2018). Factors Affecting Life Goal Of Upper Secondary Students of Srinakharinwirot University Patumwan Demonstration School. *Journal of Education Research Faculty of Education Srinakharinwirot University*, 13(1), 235-248. (in Thai)
- Wachirawit Malathong. (2015,). Effects of Guidance Activities According to the Career Selection Theory for Developing Self-understanding and Career Selection for Mathayomsuksa Five Students at Prataungtipvittaya School. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(1), 1108-1118. (in Thai)
- Ziomek-Daigle, J. (2016). *Counseling and Professional Identity: School counseling classroom guidance* Thousand Oaks. CA: SAGE Publications, Inc.